

Piper Kermanová

ORANGE

is the new **BLACK**

ORANŽOVÁ

je nová **ČERNÁ**

Můj rok v ženské věznici

| ORANGE |
is
the
new **BLACK |**

Piper Kermanová

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

ORANGE IS THE NEW BLACK.

MY YEAR IN THE WOMEN'S PRISON

Copyright © 2010, 2011 by Piper Kerman

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2014

Translation © Ester Včelišová, 2014

ISBN 978-80-247-5318-8 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-9456-3 (elektronická verze ve formátu PDF)

ISBN 978-80-247-9457-0 (elektronická verze ve formátu ePub)

ORANŽOVÁ je novÁ ČERNÁ

Můj rok v ženské věznici

Larrymu, mojí matce, otci a Pop

*Rozezvoňte zvony, které ještě zvoní.
Zapomeňte na dokonalou úlitbu,
všechno praská,
a tak se dovnitř dostává světlo.*

— Z PÍSNĚ ANTHEM OD LEONARDA COHENA

JEDNA Z DESETI NEJLEPŠÍCH KNIH ROKU 2010

„*Oranžová je nová černá* je jako estrogenem nabitá verze Dostojevského *Zápisků z mrtvého domu*. Hlavní hrdinka je pomalu, ale jistě vtahována do světa krásných, zajímavých duší, do světa transsexuální divy, spolu-
bydlící pocházející z oblasti Karibiku, nebo latinskoamerických babiček. Objeví se i pár politicky angažovaných postav – radikální pacifistka nebo jeptiška, které se proti vši pravděpodobnosti také podařilo dostat do rozporu se zákonem. Je to fantastický příběh ze „Sibiře“ americké války proti drogám, znamenité a zábavné čtení, provázející čtenáře všemi těmi nečekanými zvraty a momenty, až do konce, než se Kermanová vrátí navždy domů, k Larrymu.“

— ELLE

„Fascinující.“

— O: THE OPRAH MAGAZINE

„Deset let poté, co se krátce po ukončení studií na univerzitě Piper Kermanová zapletla s drogovou dealerkou, byla zatčena. V knize *Oranžová je nová černá* Kermanová představuje – bez sebelítosti a s notnou dávkou talentu – život v base, něco mezi *Caged Heat* a *Ocelovými magnoliemi*.“

— VANITY FAIR

„Kermanová nás vtahuje dovnitř, ukazuje každý detail (ano, i ženy si musí dřepnout a zakašlat)... Od této knihy je nemožné se odtrhnout právě proto, že byste to mohli být i vy. Nebo vaše nejlepší kamarádka. Nebo vaše dcera.“

— LOS ANGELES TIMES

„Nádherně napsáno... předurčeno k tomu, stát se klasikou tohoto žánru.“

— COLUMBIA JOURNALISM REVIEW

„Kermanová ani nefňuká, ani nepoučuje. Zaměřuje se na popis skutečných zážitků, drásavých i veselých, a osobností žen, se kterými tyto zkušenosti sdílela.“

— BOSTON SUNDAY GLOBE

„Upřímně, je to opravdu vtipná kniha přinášející vhled do problematiky.“

— SALON

„Nenechte se oklamat názvem: toto je seriózní kniha, která detailně líčí život v ženské věznici – kriticky, ale s empatií a respektem ke všem spoluvězeňkyním Piper Kermanové, které neměly zdaleka takové možnosti jako ona. *Oranžová je nová černá* se klidně může připojit k současným nejlepším knihám o zkušenosti z americké věznice.

— DAVE EGGERS, autor knihy *Zeitoun* a spoluautor knihy *Přežít spravedlnost: kniha rozhovorů s lidmi neprávem odsouzenými k smrti*

„Ve svých pamětech Kermanová líčí rok, ve kterém se naučila vydrhnout si celou pomocí dámských maxi vložek, opravit rozvody nebo si udělat vězeňský cheesecake – během čehož si vytvořila přátelské vazby s mnoha nejrozumnějšími ženami.“

— NPR

„Intenzivní, odhalující.“

— ENTERTAINMENT WEEKLY (MUST LIST)

„Poutavý, meditativní pohled na život za mřížemi.“

— BOOKLIST

„Originální pohled do věžňovy duše.“

— THE ONION A. V. CLUB

„Nemůžu přestat myslet na tuto skvělou knihu a na ty štědré, milé ženy, se kterými strávila Piper Kermanová čas ve vězení. Nikdy bych nečekala, že budu vyzdvihovat monografii o vězení a že se sama tak ponořím do příběhu plného laskavosti, přátelství, věrnosti a lásky. Nikdy jsem nic takového nečetla a musím říct, že se k této knize budu znovu a znovu vracet.“

— AYELET WALDMAN, autorka knihy *Bad Mother and Daughter's Keeper*

POZNÁMKA AUTORKY

Tato kniha je mou pamětí a vychází z mé vlastní zkušenosti. Všechna jména (a v některých případech i některé typické charakteristiky) lidí, kteří žili nebo pracovali ve věznici, kde jsem byla držena, byla změněna kvůli zachování soukromí těchto osob. Výjimkou je sestra Ardeth Plattová a Alice Gerardová, které mi laskavě dovolily použít jejich pravá jména.

KAPITOLA 1

Půjdeš se mnou?

Prostor výdeje zavazadel na mezinárodním letišti v Bruselu byl velký a vzdušný, s mnoha jezdícími pásy nekonečně kroužícími stále dokola. Pobíhala jsem od jednoho k druhému a zoufale se pokoušela najít svůj černý kufr. Vzhledem k tomu, že byl plný peněz z prodeje drog, jsem byla zřejmě více znepokojená, než by člověk byl za normálních okolností kvůli ztrátě zavazadla.

Tou dobou, v roce 1993, mi bylo 24 let a pravděpodobně jsem vypadala jen jako jedna z mnoha, jako nervózní mladá žena na služební cestě. Svoje oblíbené martensky jsem hodila přes palubu ve prospěch krásných, ručně dělaných semišových lodiček. Měla jsem na sobě černé hedvábné kalhoty a béžové sáčko. Typická *jeune fille*, ani trochu nevyčínající z davu. Jedině snad, kdyby si někdo povšiml mého tetování na krku. Děkala jsem vše přesně podle instrukcí. Mým úkolem bylo dávat pozor na zavazadlo putující z Chicaga přes Paříž, kde jsem musela přestoupit na jiné letadlo, až sem, do Bruselu.

Jakmile jsem dorazila do Belgie, začala jsem se shánět po svém černém kufru ve výdeji zavazadel, ale nikde jsem ho neviděla. Potlačující příliv paniky, zeptala jsem se svou lámanou francouzštinou, co se stalo s mým zavazadlem. „Stává se, že zavazadla jsou omylem přiřazena

k jinému letu,“ odpověděl zřízenec pracující ve výdejně. „Počkejte na další várku z Paříže – je pravděpodobné, že tam své zavazadlo najdete.“

Byl snad můj černý kufr a jeho obsah odhalen? Bylo mi jasné, že převážet takové množství neohlášených peněz je nelegální, natož pak převážení peněz pro drogového dealera z východní Afriky. Byla jsem prozrazena? Chystá se mě někdo právě zatknout? Možná bych se měla pokusit uniknout. Nebo bylo zavazadlo opravdu jen zpožděno a objeví se na běžícím pásu s příletem dalšího letadla? To by znamenalo, že bych tady měla nechat bezprizorně ležící kufr s obrovským obnosem peněz, které náleží člověku, jenž by mě pravděpodobně mohl zabít pouhým zvednutím telefonu. Usoudila jsem, že tato druhá možnost mě děsí víc, proto jsem se rozhodla počkat.

Další letadlo z Paříže konečně dorazilo. Přitočila jsem se ke svému novému „příteli“, zřízenci, který začal zavazadla třídit. Nicméně, věřte mi, je těžké flirtovat, když jste k smrti vyděšení. Zahlédla jsem svůj kufr. „*Mon bagáž!*“ zvolala jsem francouzsky, celá v extázi. Přehnaně afektovaně jsem zřízenci děkovala za jeho pomoc a proplula jsem automatickými dveřmi do haly, kde už na mě čekal můj přítel Billy. Bezděčně jsem prošla přes kontrolu. „Už jsem se začínal bát, co se stalo?“ ptal se mě Billy. „Dostaň mě urychleně do taxíku,“ zasyčela jsem. Skoro jsem nedýchala, dokud jsme zcela neopustili prostor letiště a nebyli na cestě napříč Bruselem.

Moje promoce na Smith College se konala před rokem touto dobou, jednoho krásného jarního dne, jak se na Novou Anglii sluší. Na dvoře, za záře slunečních kropenatých paprsků a vyhrávání dud, nabádala guvernérka Ann Richardsová mě a mé spolužačky, abychom šly a náležitě světu ukázaly, co v nás je. Moje rodina na mě byla patřičně hrdá a všichni naprosto zářili, když jsem si přebírala diplom. Čerstvě rozešli rodiče se chovali naprosto příkladně, mí důstojní prarodiče byli potěšeni, že vidí na svém nejstarším vnoučeti tu slavnostní pokrývku hlavy, a můj malý bratr byl naprosto znuděný. Cílevědomější a spořádanější spolužáci byli přihlášení do nejrůznějších postgraduálních programů, nebo

nastupovali na absolventská místa do neziskovek, nebo se vraceli zpět domů – což během první krize za Bushe nebylo nic neobvyklého.

Já nicméně zůstala v Northamptonu, v Massachusetts. Specializovala jsem se na divadlo, vůči čemuž byli můj otec i dědeček velice skeptičtí. Pocházím z rodiny, která si velice cení vzdělání. Jsme klan lékařů, právníků a pedagogů, s pár zdravotními sestrami, básníky nebo soudci. Po čtyřech letech studií jsem se tehdy cítila jako diletant, nekvalifikovaná a nemotivovaná pro život zasvěcený divadlu. Neměla jsem ale ani jiný náhradní plán. Žádná alternativní škola, žádná vidina smysluplné kariéry.

Nebyla jsem líná. Naopak, vždy jsem tvrdě dřela a během práce při studiu v restauracích, barech a nočních klubech jsem si pokaždé získala přízeň šéfů i spolupracovníků díky humoru, roztomilosti a ochotě brát dvojité směny. Lidé, které jsem poznala při práci na těchto místech, mi byli často bližší než ti, které jsem znala ze školy. Byla jsem ráda, že jsem si vybrala Smith, vysokou školu plnou chytrých a dynamických žen. Školu jsem dokončila a splnila vše, co se ode mě požadovalo, ale něco mě stále táhlo za bezpečné školní břehy. Toužila jsem po zážitcích, zkušenostech, experimentování a zkoumání. Bylo načas, abych začala žít svůj vlastní život.

Byla jsem vzdělaná mladá dáma z Bostonu, která toužila po bohémské alternativní kultuře a neměla žádný jasný plán. Neměla jsem ani potuchy, co dělat se svou potlačovanou touhou po dobrodružství, nebo jak svou tendenci riskovat proměnit v něco produktivního. V mém myšlení nebyla ani kapka vědeckého nebo analytického zaměření – čemu jsem přikládala hodnotu, bylo umění, úsilí a emoce. Pronajala jsem si byt se svou spolužačkou z divadelních studií a s její přibližlou, umělecky založenou přítelkyní. Našla jsem si práci jako obsluha v jedné mini pivnici. Sblížila jsem se se svými kolegy číšníky, barmany a hudebníky, všichni jsme byli přibližně stejně staří a oblékali se téměř výhradně do černé. Pracovali jsme, chodili na party, koupali se bez plavek, sáňkovali, souložili, sem tam se někdo zamiloval, nechávali jsme se tetovat.